

v tom rozsahu, v jakém přiznána mu působnost vůči finanční prokuratuře (§§ 8 a 13 cit. nař.).

Prolongace jest prodloužení času splatnosti nebo plnění. Prolongace zakládá se buďto úmluvou kontrahentů, věřitele a dlužníka, a jest pak smluvní nebo dobrovolnou prolongací, nebo má nastoupiti podle zvláštních ustanovení zákonných.

I. Prolongace v právu civilním.

1. Prolongaci lze poskytnouti výslovně nebo mlčky; výslovně zpravidla tím, že kontrahenti smluví mezi sebou novou lhůtu splatnosti nebo plnění; mlčky tím, že věřitel nevymáhá splacení nebo splnění smlouvy ani soudně ani mimosoudně, ačkoli vypršela již lhůta k splatnosti nebo k plnění vyměřená. Než sporno jest, má-li se prolongace mlčky povolená považovati za prolongaci ve vlastním slova smyslu, poněvadž při prolongaci této věřitel oprávněn jest žádati úroků z prodlení ode dne splatnosti, byl-li určitý den splatnosti právnímu jednání základem dán, kteréžto právo vyloučeno jest při výslovné prolongaci, jelikož místo původního dne splatnosti nastupuje nově umluvený den s plnými účinky právními.

2. Co do smluvené prolongace při obchodech vytyká čl. 333 obch. z. zvláštní ustanovení, že totiž v pochybnosti nastupuje nová lhůta prvním dnem po vypršení staré lhůty, byla-li smluvená lhůta ku splnění závazku prodloužena.

3. Prolongace v právu směnečném. Řád směnečný nevykazuje co do prolongace směnky zvláštního ustanovení. Směnku prolongovati lze bez újmy majitele směnky potud, pokud se směnka dále neindossuje (nepřevede); může tudíž prolongaci poskytnouti při vlastních směnkách remittent vydateli, při směnkách vydaných vydatel akceptantovi. Dostala-li se však směnka do dalších rukou, může pozdější majitel — nechtěje pozbyti svého postižného práva za předchůdci — povolit prolongaci akceptantovi nebo některému z jeho předchůdců toliko za tou podmínkou, že šetří přísně směnečných předpisů o zachování směnečného regressu (vyzdvížení protestu, podání žaloby na předchůdce do promlčecích lhůt vytčených v čl. 78 a 79 sm. ř.). Prolongace poskytuje toliko námitku oproti dotýcnému směnečnému kontrahentu, s nímž prolongace smluvena byla (čl. 82 sm. ř.); nepůsobí tudíž oproti těm, kdož ku prolongaci nepřistoupili, třeba by prolongace na směnce byla vyznačena prve, než směnka dále byla převedena. Poněvadž se dle čl. 80 sm. ř. promlčení práva směnečného přerušuje jedině podáním žaloby, nepřerušuje se prolongováním směnky a při počítání lhůty promlčecí nelze přihlížeti ku prolongaci, kterou poskytl směnečný věřitel směnečnému dlužníku.

Prolongace měla by tudíž za účel poshověti směnečnému dlužníku mezi vyměřenou promlčecí lhůtou až dotud, dokud nevyprší pošinutá doba splatnosti. Aby bylo lze provéstí účinně delší prolongaci a zameziti tudíž účinky promlčení, vyhotovuje se v kupeckém světě (mezi kupci) nová směnka (akcept prolongovaný), kteráž nastupuje místo prolongovaného akceptu.

II. Prolongace v obchodu bursovním (obchody reportní) viz čl. »Bursa«.

III. Právo poplatkové.

1. Prolongace směnek a smluv zaniknuvších vypršením doby posuzovati jest co do poplatku kolkového jako listiny o novém jednání. Změní-li

se však v jiných případech, než-li v těch, kde jde o prolongaci směnky nebo smlouvy zaniknuvší vypršením doby, dodatkem na původní listině nebo zvláštním spisem toliko lhůta, do které se má jistý dluh splatiti, má změna tato podléhati toliko pevnému kolkovému poplatku a nikoli sazbě řídící se hodnotou dávky nebo vzájemné dávky, pokud právní jednání původně podléhalo zákonnému poplatku (§ 35 popl. z.).

2. Každé písemné prolongování směnky tuzemské podléhá poplatku a to dle stupnice I., pokud není lhůta prodloužena nad šest měsíců, jinak dle stupnice II. Lhůtu prolongační počítati jest nikoli ode dne, kdy prolongace byla povolena, nýbrž ode dne, kdy vypršel dřívější termín splatnosti (§ 6 zák. ze dne 8. března 1876 č. 26 ř. z.).

3. Neplatí-li se poplatek přímo překročiv výši poplatku 25 zl., dlužno za prolongaci zapraviti poplatek buďto doplňovacími známkami ve smyslu § 14 cit. zák. ze dne 8. března 1876 nebo dle všeobecného předpisu § 3 nařiz. ze dne 28. března 1854 č. 70 ř. z. tím způsobem, že se příslušné známky kolkové ještě před vyhotovením prohlášení prolongačního přípevní na směnce na místě k tomu určeném a na barevném poli pod známkou kolkovou přepíší se prvním řádkem prohlášení, nebo sestává-li prohlášení to z jediného řádku, přepíší se částí jeho, nikdy však nadpisem (titulem) jeho nebo podpisem.

IV. Právo berní.

Neodvede-li se daň do 4 neděl po termínu splatnosti, dlužno ji vymáhati i s úroky z prodlení připadajícími až do dne placení po vypršení této lhůty ihned předepsaným řízením donucovacím, nebyla-li podána žádost o slevení daně nebo o posečkání a neuzná-li ji politický úřad za důvodnou po zákonu (§ 4 zák. ze dne 9. března 1870 č. 23 ř. z.). Žádosti o posečkání předložiti jest k rozhodnutí zemskému finančnímu úřadu. Podá-li se žádost o povolení ku splácení zadržalých daní po splátkách, nesluší zcela upustiti od opatření učiněných na vymáhání daní až do rozhodnutí této žádosti, nýbrž zasaditi se o to, aby dle potřeby cestou exekuční spláceny byly alespoň splátky v žádosti uvedené (nař. min. fin. ze dne 18. února 1877 č. 3474).

V. Právo celní.

Lhůty, ve kterých zhotoveny jsou zjišťovací listiny vystavené na výkaz příjmu, vzniku nebo vyclení, mohou být prodlouženy za těchto podmínek:

1. žádá-li se o prodloužení ve příčině zboží kontrole podléhajícího nebo nalézajícího se v okrese pohraničním prve, než uplyne předepsaná lhůta a šetří-li se §§ 346 a 362 cel. a monop. ř.;

2. je-li mezi stavem zboží a uplynulou lhůtou náležitá shoda, jak to předpisuje § 328 cel. a monop. ř.;

3. lze-li zároveň z okolností věrohodně souditi, že majiteli zboží bránila při odbytu nebo spotřebě zboží nějaká překážka před uplynutím předepsané lhůty (§ 126 prov. nař. k řádu cel. a monop.).

Povoliti mohou prodloužení taková:

a) Hlavní celní úřady ve vnitřním území celním pokud jde o zboží, které se přenechává jiným živnostníkům; prodloužení nesmí však přesahovati 1 měsíc.

b) V jiných případech zmocněny jsou k tomu úřady vedoucí záležitosti důchodkové.

Žádosti o tato prodloužení podati lze při okresním úřadu vedoucím záležitosti důchodkové neb u nejbližšího celního úřadu, pokud takovýto úřad na blízku jest. Celní úřad doručuje žádosti tyto okresnímu úřadu (§ 127 prov. nař.). Vedle služební instrukce ze dne 29. května 1874 č. 1181 fin. min. zmocněny jsou okresní finanční úřady prodloužiti dobu platnosti listin za výkaz sloužících (počítaje v to listiny pro předměty monopolu) o lhůtu nepřevyšující dobu jednoho roku. Nad hranici tuto může dobu platnosti těchto listin prodloužiti finanční úřad zemský. Prodloužení má se řídití toliko potřebou; předkem vyšetřiti jest bedlivě okolnost a příčinu nedostatečného odbytu, jinak zamítnouti dlužno žádost a dále bráti se cestou úřední (dek. dv. kanc. ze dne 1. května 1843 č. 4321 a ze dne 2. března 1845 č. 2715). Pravidelně uloženo jest orgánům finanční stráže, aby vedly předepsaná vyhledávání o žádostech za prodloužení doby platnosti zjišťovacích listin (dek. dv. kanc. ze dne 28. dubna 1841 č. 13982).

Promessy.

I. Pojem.

Obchod promessní (přípovědní) jest odvážná smlouva (o sázku), při které zcizuje kontrahent kontrahentu za určitou cenu možnost zisku z určitého losu státních nebo soukromých zápůjček, pokud se týká, přepouští mu zisk eventuelně připadající na určitý los uvedených zápůjček pokud jde o určitý tah. Předmětem tohoto právního jednání jest tudíž neurčitý, avšak možný zisk. Má se za to, že obchod promessní pojímáti jest právnícky za hru nebo sázku a že tudíž jest nežalovatelný; někteří (Töl a Endemann) názoru tomu odpírají poukazující k tomu, že při obchodu promessním vystupují znaky nadějně koupě. Dle jiného názoru jest obchod promessní smlouvou nájemní, proti čemuž poznamenává Gareis, že nabývá se tu naděje na zisk koupí, a že tudíž není tu podstatného znaku nájmu. Z ustanovení zák. ze dne 7. listopadu 1862 č. 85 ř. z. a zák. ze dne 11. července 1878 č. 90 ř. z. o zcizení státních a jiných losů nebo naděje na výhru z nich plyne zřejmě, že obchod promessní jest odrůdou nadějně koupě, a že nabyvateli vzchází celá řada práv, kteráž vydatně chrání zákon, poskytuje mu momentem nabytí naděje na zisk právo vystoupiti žalobou na zcizitele, zanedbá-li on svých povinností uložených jemu speciálně citovanými zákony. Majitelé obchodů promessních podléhají zvláštnímu dozoru a kontrole živnostenských a finančních úřadů.

II. Zákonné náležitosti obchodů promessních (viz cit. zák. ze dne 7. listopadu 1862):

1. Naději na zisk musí zciziti vlastník losu nebo jeho plnomocník.
2. Prodátel neb jeho plnomocník musí míti trvalé bydliště v rakouském území státním.
3. Naděje na zisk odnáseti se musí k určitému losu tuzemské zápůjčky a k určitému tahu; jsou tedy z promessního obchodu vyloučeny losy cizozemské.
4. Prodátel převzítí musí závazek, že odevzdá nabyvateli za určitou náhradu ve vlastnictví los, dojde-li ku výhře, nebo že uloží u soudu připadající zisk, nebude-li za los do vymíněné lhůty žádáno, strhna sobě smlouvenou náhradu a náklady.
5. Zcizení naděje na zisk zahrnovati má celé losy, dovoluje-li to slosovací plán, i losy parciální (dílní).